

NOMINERADE TILL
LILLA AUGUSTPRISET
2025

VI STÖDJER AUGUSTPRISET

Kulturliv och samhällsutveckling hänger ihop. Som svenskt företag verksamt i Sverige vill vi vara med och stötta en positiv utveckling för svensk litteratur – och i förlängningen en positiv utveckling av vårt samhälle. Vi vill bidra till att lyfta det skrivna ordet för alla åldrar, helt enkelt eftersom litteratur öppnar ögonen för andra världar än den egna. Vi vill verka i ett samhälle som präglas av mer intresse och nyfikenhet för varandra – och av en fördjupad förståelse för de skeenden som format och formar vår gemenskap. Därför är Elite Hotels of Sweden stolt sponsor av Lilla Augustpriset och Augustpriset sedan 2016.

· *Elite Hotels* ·

SVENSKA FÖRLÄGGAREFÖRENINGEN

STOCKHOLM 2025

© RESPEKTIVE FÖRFATTARE

OMSLAG & GRAFISK FORM: LUKAS MÖLLERSTEN

TYPOGRAFI: INDIGO

TRYCKT HOS LINDEROTHS TRYCKERI, VINGÅKER 2025

ISBN: 978-91-988344-2-0

INNEHÅLL

- 7 JURY
- 8 FÖRORD
- 11 ELLA CRONSTEN
Flamman hon bär
- 27 SIXTEN ENGLUND
Göta Lejon
- 39 ADAM GREEN
Ett par leriga skor
- 61 MAJA GRÖNROOS
Ketchup
- 71 SVANTE LINGDÉN
Nordisk vår
- 87 ASTRID RIMM
Kemiskt

JURY

Jenny Tunedal | *ordförande*
Förläggare på Norstedts och poet

Jenny Bjarnar
Biträdande förlagschef och förläggare på Ordfront

Öyvinn Björkas
Svensklärare Rudbeckianska gymnasiet i Västerås

Erik Lindman Mata
Poet och översättare

Flora Wiström
Författare

FÖRORD

Enligt statuter instiftades Lilla Augustpriset »i syfte att öka unga människors intresse för läsning och uppmuntra till eget skrivande«. I en tid där det kan kännas som om många skriver men få läser, alla pratar och nästan ingen lyssnar, är det värt att notera att läsningen kommer först i beskrivningen av prisets syfte.

Jag vet nästan inget om författarna bakom de sex bidrag som juryn har valt att nominera till årets pris, utom att de är mellan 16 och 20 år gamla. Inte ens vad de heter och verkligen inte vad de läser. Men en sak som förenar deras texter är förnimmelsern av att de är skrivna med en medvetenhet om vad litteratur kan göra, och ett starkt intresse för hur den kan göra det. Jag föreställer mig att de sex författarna har haft intensiva upplevelser av text. För deras noveller och dikter kliver på mycket distinkta sätt in i skönlitteraturen som form. De

tar den i anspråk med en sorts beslutsamhet. Och jag skulle säga att de alla står i dialog med andra texter, även om det inte är explicit. Det är fint, hur de intar litteraturen, som vore den en plats, där de kan leka, tala, visa, utforska och förtydliga någonting. Och klokt, eftersom litteraturen är en plats som kan rymma och bära så mycket: oron, skammen, sorgen, tvivlet, våldet, elden, kärleken, saknaden och ångesten. Allt detta finns här.

Men det betyder inte att texterna är dödsvärma, eller hopplösa. Tvärtom. De är fulla av hopp, tro, kanske till och med förvisning, om att det i livet svårhanterliga, till synes odelbara, kan få en form som bär, hela vägen fram till oss som läser. Vi som söker kickar, flyktvägar och speglar, vi som letar möjligheter att ta oss ut ur våra egna trånga huvuden, blickar och liv. Här får vi sex alldeles nya möjligheter. Det är något att glädjas åt. Skynda er att läsa nu!

JENNY TUNEDAL

ELLA CRONSTEN

Flamman hon bär

1. EXT. BALKONG – NATT

Och så börjar hon brinna.

Länge har du levt med tanken att hon utstrålar ljus, som ett helgon, ett mirakel. Hon var renässansens tolkning av en soluppgång, varje ängels guldkantade halo. Kvällen är ljummen, och brisen som fläktar genom hennes sönderblekta hår är sval.

På ett bord står det en tom flaska och ett fyllt askfat.

Hon har ont, men sitter tyst stilla och stirrar upp mot de få stjärnor som syns. LED-lamporna gör sikten sämre, men du kisar snabbt uppåt, för att dela hennes vy, om bara en kort stund. Du blir aldrig lika tagen av natthimlen som hon.

Ni sitter i hennes soffa, som ni drog ut på balkongen när ni flyttade in. Du hade klagat på utsikten första gången ni kom dit.

Alkoholen får dig att rodna, eller så är det hennes röda läppstift som gör dig nervös. Tungan

domnar, när hon möter din blick. Hon sträcker sig efter din hand, den som inte håller spänt i ett glas. Du låter henne fläta era fingrar tillsammans.

Du ställer ditt tomma glas på bordet och tar upp hennes glas istället. Hon ler, när du dricker upp de sista dropparna hon inte hunnit få i sig, vilket känns som den sista tjänsten du kan välsigna henne med.

2. EXT. KONSERT – KVÄLL (NATT, VID OMTAGNING)

Ni står i en kö på väg in i en konsertlokal. Du känner inte till bandet sen tidigare, men det gör hon.

På gatan förbi en byggarbetsplats, i skuggan av en tunnelbanestation, i ljuset av månen. Hon skimrar till, blickar ut över par och driftande fotgängare som kretsar kring henne där hon står, ensam och orörd. Du tränger dig förbi utan att ursäkta dig, och döps på nytt i ångan från hennes andetag.

DU: Känner du igen mig?

Det blir första gången du rör vid henne.

Hon håller för öronen även om hon sjunger med, och du står kvar även när det börjar sticka i fötterna. Du sneglar på massan som formats kring

baren, och håller dig till väggen istället. Hon står rak i rygg trots trångt högklackat, svajandes i takt med resten av publiken.

D U: Hör du ens något?

H O N: Vi kan gå om du inte gillar det.

Under färgade ljus är hennes blick öppen och inbjudande. Du vet inte när ni blev ännu ett par här ikväll, eller om det är en bra sak eller ej.

D U: Varför gå på konsert om du inte tål volymer?

H O N: För att man gillar musiken.

Du nickar, även om du inte tror henne.

Om du ställer dig på tå kan du skymta bandet på scenen längst bak i lokalen, medan hon tittar genom luckor som öppnar sig mellan publiken som rör sig.

Hennes hud är förvånansvärt varm, när du lägger handflatan mot hennes nacke. Håret är blekt, och rötterna är mörka, men allt badas i blått, när ljusen dämpas. Hennes parfym lägger sig kring din handled, när hennes fingrar krokar sig i ditt armband, och hon låter dig stå kvar, även när du snuddar ditt knä mot hennes bara ben. Det är minusgrader, och om hon då bär kjol så får hon väl skylla sig själv.

Sommaren hade suddats ut snabbare än vanligt,

och dagarna hade flätats samman. Dina andetag blir tyngre, tills minuter blir timmar, och ni trycker er närmare för att undvika trängseln.

Ni delar en cigarett på bussen och spyr rök mot taket och hoppas att chauffören inte ska bry sig. Är ni de enda på bussen, eller slits ni mellan alla andra som är på väg någonstans? Vilket som, så lägger hon huvudet på din axel, och suckar tungt.

Hennes skor är putsade, och kavajen dragen tätt kring kroppen. Du föser en slinga bakom hennes öra och smeker sedan rosig hud. Hon ler, och värmen sprider sig i din kropp som när en tändsticka sakta brinner ner.

Ni stiger av, och vinden blåser upp löv som kretsar kring dina skor när hon leder dig hand i hand längs smågator utan namn.

3. INT. LÄGENHET

Du somnar på mattan i köket och rullar den runt dig som ett täcke. Hon lägger sig naken på soffan.

Gryningen skymms av fönster målade med kondens. Hon sträcker varsamt ut sig, och nickar mot dig.

HON: Jag trodde du tog sängen.

DU: Borde inte du tagit sängen?

HON: Jag sover ändå här, som oftast. Kaffe?

Du nickar och tittar runt i den dunkla kokvrån. Hon glider förbi och får upp dig i en stol. Vid höftbenet har hon en tatuering av en stjärna i blå-grönt bläck. Hon ler mot dig, hukandes, när du stryker handen längs hennes midja.

HON: Tar du mjölk eller socker?

DU: Det blir bra utan.

Hon tittar på dig förvånat, innan hon ler och ställer sig rakt. Hon har behållit smilgroparna från barndomen, och är snabb med att göra iordning två koppar med kaffe.

Du lägger huvudet i handen och smuttar längs en trasig kant. Listerna i köket är målade gröna. Det sprider sig ut till växterna i fönstret och de bleka venerna längs hennes handrygg. Hon lutar sig mot fönstret, i ljuset av morgondiset, och drar fram en tändare som låg bakom kaffemaskinen.

HON: Vad tyckte du förresten?

DU: Om vad?

HON: Bandet.

Hon vrider på tändaren, och lågan flimrar i hennes hand när hon stryker naglarna längs med elden. Du rycker på axlarna och är snabb på att dra fram en cigarett, lika snabb som hon är att tända den åt dig.

DU: Bra.

HON: Skönt att höra.

Vattnet skållar huden, men ärren sträcker sig redan längs hela ryggen. Du duckar ut från strålarna för att hämta andan, trycker handflatorna mot kaklet för att stilla dig.

Hon ler, säger att man vänjer sig. Ångan får henne att likna en hägring, även när hon tvålar in sig varsamt, smeker nacken med löddriga händer, och masserar in schampo i din hårbotten med smala fingrar.

Badrummet är litet, men ni får ändå plats bakom draperiet om ni håller er nära. Det viktiga att bemärka här, är att hon är trött. Du är trött; ni dras båda med i vinden som rasslande gräs. Hon håller din käke med darrande händer. Du slappnar av, släpper trycket längs axlarna. Hon står kvar, stel och spänd under vattnet.

Ni tittar på en film. Ni äter middag tillsammans, hemma. Ni går ut på stan, springer till bussen, tar ett glas då och då trots att du inte dricker.

Du börjar dricka oftare. Hon har alltid något i kylan, något som går att dricka både morgon och kväll. Du sitter i soffan och tittar på när hon gör sig i ordning, går fram och tillbaka mellan badrummet, köket, och garderoben. Hon dricker kaffe och

sminkar sig samtidigt, tuggar på en fralla samtidigt som hon borstar tänderna.

Hon säger att hon har sina rutiner, men ändå blir det så här.

4. INT. EN ANNAN LÄGENHET

Hon står mitt i rummet, och snurrar runt med armarna utsträckta.

D U: Det är inte *så* litet.

H O N: Näst inpå. Har du kaffe?

D U: Mjölk eller socker?

Du ställer dig vid köksbänken, sätter på vattenkokaren. Hon har jackan på, men varken strumpor eller skor.

H O N: Inget.

D U: Inget?

Hon nickar glatt. Utsikten går rätt in i en annan byggnad, men ändå tittar hon längtande ut genom fönstret.

D U: Sätt dig på madrassen, om du vill.

Hon slår sig ned på täcket. Du gillar det, när hela hennes kropp dras ned, och hon blundar. Du sätter båda kopparna på golvet, och lägger dig ned bredvid henne.

D U: Det är synd, med balkong utan utsikt.

HON: Räknas det där som en balkong?

Hon sträcker på sig, och längs ena fingret märker du ett brännsår.

5. EXT. STAD – NATT

Du håller en tändare mot ena fingerspetsen. Du drar fingret närmare lågan, låter sot lägga sig i ett tunt lager längs nageln.

Snön singlar ner runtom dig, och varje gång du tänder flammen blottas värmen mitt i vinternatten.

Du envisar dig om att huden ska blossa i rodnad och värme och hetta, men när du trycker tändaren närmare huden blir smärtan för mycket, och du tappar den på marken.

Hon lämnar tidigt, och kommer sent. Det är släckt i hennes fönster och du hoppas hon inte har några andra planer som för henne hem med någon annan. Du trycker dig mot väggen, låter folk passera dig i tystnad.

Du hukar dig ner och trycker handen i snön i några sekunder, innan du fiskar upp tändaren från slasket.

Hennes klackar är skarpa och skiljer sig lite från alla andras.

HON: Allt bra?

DU: Som det brukar.

HON: Är det bra, eller dåligt?

Du rycker på axlarna med ett leende. Hon går förbi dig för att öppna dörren.

HON: Bakdörren är aldrig låst, förresten.

DU: Men din dörr är det.

HON: Nä, tappat nyckeln.

Du stirrar på henne, när hon försvinner upp mot sin lägenhet. Du stannar kvar velandes i trappen, när hon vrider på handtaget och dörren öppnas. Hon makar in dig, och du kliver in försiktigt, ser till att hålla skorna på mattan när du tar av dem, och ställer dem bredvid hennes klackar.

Lampan i hallen är tänd, men med jämna mellanrum blinkar den till.

6. INT. TRAPPHUS/

ÄNNU EN ANNAN LÄGENHET

Du räknar tusenlappar på fingrarna och du rundar hellre ner, än upp.

Trapporna går i långa spiraler tills du kommer fram till en öppen dörr. Huset är gammalt, i en klassisk stil som du inte vet namnet på, och det drar, även när luften står stilla.

HON: Vilket sammanträffande!

Du låtsas vara förvånad att se henne. Hon kysser din kind när du kramar om henne, och lägger sina händer i dina, och du är glad för värmen det ger.

DU: Tänkte du flytta?

HON: Ja. Vad tycker du?

Hon tar din hand och leder dig djupare in i rummet. Till höger finns det ett kök och ett badrum, och till vänster ett stort rum. Du skymtar en balkong, med sikt ut mot gatan.

Ni sneddar runt sängen i hörnet, och sedan kläderna på golvet.

DU: Synd, som sagt, med en balkong utan utsikt. Man ser inte så långt.

Hon lägger huvudet mot ditt, och du smeker fingret mot hennes brännskadade hand.

HON: Nej, men det är vackert. (Hon drar er närmare fönstret, trycker handen mot rutan och kisar genom kala grenar. Folk skyndar fram och tillbaka, längs med trottoaren.)

DU: Gillar du det, så tycker jag du ska lägga bud snarast.

HON: Kanske. Klädkammaren är lite liten, men den borde väl rymma en del?

DU: Hur tänker du?

HON: Det räcker väl, även om man är två.

7. INT. LÄGENHET – NATT

D U: Det »sprack«?

H O N: Det lät lite så, ja.

Hon rycker på axlarna, lutar sig mot diskbänken. Klockan på mobilen drar sig över midnattsstrecket, och du är yrvaken där du står, med armarna korsade och lutandes mot väggen.

H O N: Kanske var det bara i huvudet. (Hon trycker pekfingret till tinningen). Men det kändes lite så, som att något sprack.

D U: Hur gör du imorgon?

H O N: Går till läkaren, är allt bra så går jag tillbaka till jobbet.

D U: Har du bokat en tid?

Hon skakar på huvudet. Hon tar en klunk sprit från en plastflaska som hon rivit bort etiketten från.

H O N: Jag fryser. (Vilket nog är att säga samma sak som *jag är trött*.)

Du tittar ut, mot snön som lagt sig över hustaken.

H O N: Kanske borde man flytta söderut.

D U: Italien?

H O N: Ja! Eller Frankrike, Spanien. Portugal?

Du ler, medan hon dricker upp det sista i flaskan och ställer den vid diskhon. Du rätar på dig.

D U: ... visste du, att man kan dö spontant av drickande?

H O N: Man kan spontant förbrännas, också. (Hon pekar på dig, och du slår ut med armarna).

D U: Skyll bara inte på mig, om något går fel.

Hon rotar fram en till flaska.

H O N: Nä, då får man skylla sig själv.

D U: ... lägenheten vi kollade på, tror du den har bättre isolering?

H O N: Bättre element än här, åtminstone.

Hon sa att hon hade ont tidigare, men om det hållit i sig gömmer hon det väl.

8. INT. LÄGENHET

Hon hoppar läkaren och går till jobbet, men kommer hem tidigt. Hon säger ingenting om det, så du frågar inte.

9. EXT. BALKONG – NATT

H O N: Skål.

D U: Skål.

Ni föser era glas ihop med ett klirr. Du drar jackan tätare om dig, du hade envisats med att stanna inne, men hon sa att hon känt sig febrig. En liten

stund, hade ni bestämt er för, som kompromiss.

En liten stund.

Hon dricker långsamt, men mycket. Det är inte första gången som det hänt, säger hon, vilket jag ändå anat. Hon suckar, och jag hoppas att hon ska rycka på axlarna, rycka upp sig, gå och vattna blommorna eller tända en till cigarett.

(Man hade kunnat tro att utan hennes uppmärksamhet skulle blommorna vissnat, istället hade de växt sig högre, med långa taggar och spretiga blad.)

Hennes hud är varmare än min, men skillnaden är egentligen obetydlig. Vi trycker oss närmare, blir solida, och våra former fylls tills de håller på att spricka. Ånga, tjock som rök, bolmar från hennes läppar. Askfatet är fullt med fimpar, men hon drar ändå fingrarna längs med tändaren.

Hon lutar sig tillbaka och skymtar stjärnorna som brinner mot natten.

Du sneglar över kanten på glaset.

Länge har du levt med tanken att hon utstrålar ljus, som ett helgon, ett mirakel. Kvällen är ljummen, och brisen som fläktar genom hennes sönderblekta hår är sval. LED-lamporna gör sikten sämre, men du kisar snabbt uppåt, för att dela hennes vy av natthimlen.

Alkoholén får dig att rodna, eller så är det hennes röda läppstift som gör dig nervös, det hade varit ditt från början men det passade henne bättre. Hon sträcker sig efter din hand, den som inte håller spänt i ditt glas.

Du ställer ditt tomma glas på bordet, och tar hennes glas istället. Hon ler, när du dricker upp de sista dropparna hon inte hunnit få i sig, vilket känns som den sista tjänsten du kan välsigna henne med. Hon är klädd i klänning, och klackarna som du gillar. Du vet inte om du någonsin sagt att hon passar i dem.

Håret fläktar som stjärnstoff kring henne, när elden stryker längs hennes bara ben.

Länge har du levt med tanken att hon utstrålar ljus.

Du försöker fånga hennes uppmärksamhet, men hon sjunker in i sig själv. Du tänkte dig att hennes sminkning hade varit för ett firande. Du hade tänkt ta med henne på konsert, igen, och hade tänkt dig att hon anat det.

Du trodde, att hon hade velat fira en ny början. Skål.

Hon flämtar till, och så börjar hon brinna.

MOTIVERING: *Flamman hon bär* är en förment enkel text som bjuder in till såväl omtagning som omtolkning och lyckas med konststycket att varje gång få lågan att lysa allt starkare. Två personer i ett märkligt förbund skrivs in i ett formspråk hämtat från dramatiken. Duets upptagenhet av kvinnan som utstrålar ljus gör henne helgonlik och mytisk, tills hon intar rollen av en modern fågel Fenix som förtärs varje gång bubblan spricker. Hon brinner, liksom texten.

SIXTEN ENGLUND

Göta Lejon

GÖTGATAN delar Södermalm i två, det finns ett öst och ett väst att tala om. Över gatan sträcker sig fasaderna som murar mot det blå, men det är inget man har tid att tänka på. Låter man tankarna vandra kommer man stöta in i andra.

Annars kan man ju också bli utputtad framför någon lastbil som dundrar fram i en hastighet som absolut inte är laglig.

Det hände nästan mig en gång. Vi var på andra sidan gatan från Jerusalem Kebab och jag hade sagt till Eli att jag skulle bli ätstörd så jag inte behövde köpa mat och därför skulle ha råd med ölen som kostade 65 kr på Alighieri. Hon tänkte väl vad fan och det kan jag inte klandra henne för, det var ju sjukt sagt av mig, men jag vet att hon i hemlighet tyckte det var kul. Så det var ju fullständigt onödigt att putta ut mig i gatan på det sättet. Om man dör i förtid vill man ju i alla fall att ens kropp inte

ska vara söndersliten av ett alldeles för stort fordon. Oavsett tackar jag henne för man har inte levt om man inte har en nära-döden-upplevelse.

Jag minns när alla lämnade Stockholm. Eller de liksom flydde, som att Stockholm var förpestat av något överdrivet krigshot eller en svältkatastrof. De skulle till Paris, Milano, Barcelona, Madrid. Eli kom in på en utbildning i Berlin och när hon berättade det för mig visste jag inte om jag skulle säga grattis eller åh nej inte en till. Man kan inte hantera hur många avsked som helst. Eller jag kunde inte det. Men hon tackade nej framför mina ögon och bad mig filma. Jag tänkte prisa Gud.

Medan alla andra var au pairer och konstnärer och arkitektstudenter fortsatte jag och Eli bara vandra längs Götgatan. Från Skanstullsbron till Slussen, och vice versa. Hon bodde på Götgatan och hade väl gjort sedan hon var liten. Jag drogs bara dit som av någon kraft jag inte förstod mig på, så är det ju med vissa platser. Ens fotsteg bara för en dit vare sig man vill det eller inte och ibland ville jag gråta när jag tänkte på det. Av ren lycka alltså. Det var fint att känna sig så hemma på en plats där man egentligen var en inkräktare.

För jag tågade verkligen in där och lade beslag på hela gatan. Jag såg den som min. Och trots att jag

var rädd att det skulle framstå som kulturell appropriering så tänkte jag att ingen annan människa hade en sådan stark anknytning till Götgatan som jag. Den var min. Men det var innan jag hade träffat Eli och hon kände den där gatan bättre än sig själv. Sättet hon tog sig fram på förändrade min syn.

En gång stod vi utanför Alighieri och jag kollade på den röda skyltens gotiska bokstäver och sa att jag skulle bli Klaras antikvariska fast med medeltiden istället för 30-talet, och att jag skulle heta Blackletterboy. Sa att jag skulle bli medeltida. Hon grimaserade. Jag frågade om hon visste vad blackletter var, hon sa ja. Vi visste båda hur man slängde ihop ett magasin i InDesign så det var dumt att jag ens frågade. Så klart visste hon vad blackletter var. Men hon sa att det var oanständigt att kalla sig pojke och det var ju sant. Men att förvalta ett pojkskap är inte direkt en enkel uppgift. Det finns det många pojkar som med sina beteenden bevisat, och det var hon väl medveten om. Men jag ville kunna kalla mig pojke utan att skämmas.

Efter min tanke om att bli medeltida väcktes sökte jag upp Medeltidsmuseet för att se om det fanns några lediga jobb där. Och det fanns det ju till min stora förfäran inte. För det första var arbetslösheten i Sverige jättehög. Så vad fan trodde

jag egentligen? Och för det andra fanns inte Medeltidsmuseet eftersom det höll på att byta lokaler. Till Börshuset. Börs. Huset. Jag tänkte vilken dröm och frågade Eli om hon kände någon som kunde skaffa lista till inflyttningsfesten. Hon skrattade bara och sprang in mot dansgolvet. Jag följde efter.

En kille kom fram och sa att min Björk-tröja var cool så jag frågade om han gillade Björk. Eller ljudvolymen var liksom en sådan att vi skrek på varandra. Vi ville bara göra oss hörda. Och han svarade att han gillade Björk, men älskade Salem. Jag förstod inte riktigt kopplingen så jag sa att jag hatade Salem, mest för att väcka en reaktion. Och försöket lyckades, han skrek rakt ut. Inte för att göra sig hörd utan för att han var så chockad. Eller arg eller kanske upprörd. Då gick jag närmare, placerade min mun intill hans öra, och sa att jag hatade Salem eftersom en massa oskyldiga kvinnor avrättades där. Han gick iväg med en gång. Jag slöt mina ögon och började dansa eftersom de spelade It's My Life av Talk Talk. Jag tänkte att den låten går inte att slå. Oavsett hur man vrider och vänder på saker och ting. Jag tänkte att den här kvällen var min och Elis.

Vi stod och sparkade och slog på en Selecta-maskin. Mellan glsrutan och hyllorna satt en flaska vatten och en kexchoklad fast. Varken av varorna

rörde sig när jag slog för jag var så försiktig, ville inte skada mig. När Eli gjorde det så darrade de till lite men fallet verkade ändå hopplöst. Jag vände mig till henne och sa att om det där hade hänt mig när jag köpte vatten och kexchoklad hade jag hängt mig från Skanstullsbron. Hon svarade bara att det var skillnaden mellan oss, att hon hade hoppat.

En gång hade jag och Eli en livlig debatt. Eller den var väl inte det men jag ville föreställa mig det. Jag hade lyssnat på Allvarligt talat med Kristina Lugn och lyssnat på henne prata om att det är konstigt att man säger ensamstående med barn. Så jag stal hennes resonemang men applicerade dem på någonting lite annorlunda. Försökte argumentera för en väldigt snarlik poäng med Eli. Det jag sa var att ensambarn alltid utmålades som just ensamma för det liksom låg i begreppet. Jag sa att om de istället kallades syskonbefriade barn hade man kanske fått ett annat perspektiv på saken. Det hade inte varit synd om de syskonbefriade barnen och man hade tänkt att de var så lyckligt lottade som aldrig skulle behöva ha ADHD och jämföras med sina neurotypiska syskon eller reda ut några eländiga arvstvister.

Men jag sa allt detta utan någon hänsyn till att Eli var ett syskonbefriat barn, eller ensambarn alltså, och jag tror det landade fel. Hon sa att jag

väl inte visste någonting om saken och hon hade ju rätt i det. Sedan sa hon dock att ensam barn heter *enfant unique* på franska, och att det kanske låg någonting i det jag hävdade. Eftersom vi inte hade genomfört några empiriska studier i hur synen på ensam barn är i Frankrike så bordlade vi ärendet på obestämd tid.

Eli liknade en fransyska. Hennes moster bodde i Frankrike och hon hälsade på lite då och då, skickade bilder på ostron och champagne. Minns att jag tänkte på henne när jag flög till Paris, för man fick små bakverk som man alltid får när man flyger med plan av den mindre storleken, och jag tänkte att om jag hade varit frankofil hade jag älskat bakverk, Marie Antoinette och coquettism. Men Eli var mer autentisk än så, kunde liksom se igenom den hinna som utgör en utomstående uppfattning om vad som är franskt. För visst kalasade hon på ostron och champagne, men inte på samma sätt som alla andra.

Eli var germanofil och jag var väldigt avundsjuk på det. På mattelektionerna drack hon liksom vatten ur en Club-Mate flaska. Eli skröt aldrig om Berlin. Hon satte inte staden på sig som en stämpel, det gjorde ju vissa, de ville verkligen att alla skulle veta att de varit i Berlin en gång och att de

varit i Kreuzberg. Hon lät staden bara infinna sig i henne. Hon var inte i Berlin lika ofta som andra av våra vänner. Hennes intresse för techno var väl inte lika stort som många andras heller. Men hon levde ut sin germanofili. Lärde sig det tyska språket, hon avancerade mycket fort och jag beundrade hennes skicklighet och kunskaper. Vi brukade tala tyska med varandra ibland. Jag var naturligtvis mycket sämre, hade bara läst i ett år, och det var väl ingenting mot hennes tre. Jag tänker att utvecklingskurvan inom språk är exponentiell och Eli var naturbegåvad. Men vi kunde ändå hålla korta konversationer och om jag sa fel eller inte kunde komma på något ord var hon tillrättavisande på det sätt som man föreställde sig en tysk pedagog. Sträng och kompromisslös men ändå snäll. Eller inte snäll, men en känsla av att hon ville en väl. Och det ville hon ju. Varför skulle vi annars prata tyska med varandra? Hon var ingen översittare, Eli. Hon gjorde aldrig något försök att bevisa att hon var bättre än jag. Det visste vi båda att hon var, men det var inte viktigt för henne, och på så sätt förlorade det sin vikt för mig med. Jag beundrade det. Och henne.

Efter att vi varit på Alighieri en mörk vinternatt vaknade jag så sent att det redan var mörkt ute. Snön föll som aska efter ett vulkanutbrott utanför

mitt fönster. Eller det var så jag föreställde mig det, jag kollade aldrig ut genom fönstret för om min bild var felaktig hade det förstört allt. Ångest var en känsla jag aldrig drabbades av men denna dag var jag bakfull och kanske framförallt ångestfylld. Jag låg i mörkret i vad som kändes som flera timmar och bara lät ångesten angripa mig, jag ställde mig inte ens upp. Och det var inte den ångest som den naiva nykterhetsrörelsen alltid pratade om som ett så stort problem. Nej, det var någonting annat. Någonting jag inte kunde placera eller ta hand om.

Då, när jag låg i det tysta mörkret, ringde Eli. Jag tände lampan så jag kunde hitta min telefon och när jag svarade på samtalet frågade hon om jag hade haft det kul. Sanningen var nej och jag var till en början rädd att säga det, tänkte ljuga. Men jag sa som det var och hon förblev tyst i luren. Tills hon kort, som att det var alldeles självklart, sa att vi skulle försöka igen. Så på den banan var det.

Hon tog täten genom Götgatans snödrivor och jag gick försiktigt i det spår hon lämnade bakom sig. Minns att jag tänkte att jag borde gått först som tack för att hon drog ut mig från min grotta. Men tanken att jag skulle kunna gå före slog henne kanske inte och det gjorde väl inte mig illa så att säga. Jag ropade hennes namn när vi passerade

Folkungagatan, pekade mot Göta Lejon och skrek att det var hon. Hon log lite blankt. Sa att hon var lejonet och jag manen. Så tänkte jag hur kunde man vara så snäll? Sedan pekade jag mot polstjärnan och tvingade henne gå med på att det var hon.

När vi tagit oss ned i Alighieris värme och hängt av oss våra jackor frågade jag henne om det inte var konstigt att de börjat ta betalt för garderob. Den här klubben skulle ju vara en slags fristad, fri från kapitalismens bojar. Hon verkade hålla med men bad mig vara tyst när jag började nynna på Rorsmannen. Jag brukade fråga henne om vi inte skulle bli maoister på skämt, för jag tänkte varje gång att hon skulle tycka det var roligt. Men varje gång möttes jag bara av samma tomma blick. Och varje gång sänkte jag långsamt min vänstra näve så att hon kanske skulle tänka att jag aldrig höjt den från början.

Eli hade sin gula Kraftwerk-tröja med svart tryck på sig. Jag tänkte att det var synd att jag inte passade i färgkombinationen, den var ju min favorit. Men jag ville inte verka missunnsam så varje gång hon bar den tröjan sa jag bara Gud vad fin. Och då log hon alltid lika brett.

Hon skaffade den tröjan efter studenten, ungefär samtidigt som jag skaffade snedbena. Då tänkte jag att vi hade förändrats så mycket men det var

ingenting jämfört hur annorlunda vi var nu. Eller hon i alla fall. Då tackade hon nej till att flytta till Berlin men nu hade en ny möjlighet uppenbarat sig, som hon uttryckte det, och hon skulle lämna Stockholm och Götgatan. Hon skulle lämna mig.

Jag tänkte att det här var den sista kvällen någonsin. Sedan skulle Alighieri och Götgatan bara vara rasmassor, det skulle vara Pompeji. Och i min ensamhet skulle jag behöva skyffla undan tunga stenblock för att fly. Men jag skulle inte ha någon att fly till. Skulle väl kanske försöka fly från mig själv.

Eli bad mig att sluta deppa och tog min hand, drog med mig till det stora dansgolvet. Så dansade vi. Musiken sög men vi var berusade så det spelade ingen roll. En kille lutade sig bakåt som att han var på väg ned i en omvänd plank och lade sig nästan på mig så att jag stötte in i Eli och var nära på att välta omkull henne. Jag tänkte vet han inte hut? Lyfte min arm och körde så hårt jag bara kunde in min armbåge i hans svanskota. Vände mig om för att se hans reaktion, han gav mig en blick som tydde på att han förväntade sig en ursäkt. Jag log bara nöjt och Eli tyckte vi skulle gå.

Hon sa att vi kunde andas ut på Mosebacke och kolla på Systrarna. Som i statyn. Jag tyckte idén var bra och frågade om hon visste att de egentligen inte

var systrar utan ett homosexuellt par. Och det var mer en retorisk fråga, för jag visste ju att hon visste.

Som så många gånger förr gick vi längs Götgatan. Eli stannade alldeles abrupt när vi nästan nått Folkungagatan. Hon kollade över gatan, och sedan på mig medan hon nickade mot Göta Lejon. Jag lyfte blicken men hade svårt att hitta det hon ville att jag skulle se. Så pekade hon mot det ljusgröna kopparlejonet och sa nu är det du som är Göta Lejon. Du är både lejonet och manen, sa hon.

Och jag tänkte bara varför sa du så nu kommer jag börja gråta.

MOTIVERING: *Göta Lejon* skildrar det symbiotiska bästisskapet mellan två personer, en relation som i sin intensitet också blir mycket sårbar. För vad händer när en av dem bestämmer sig att flytta? Och hur vet man om man bara är vänner eller faktiskt något mer? Texten är skriven på en ledig prosa fylld av humoristiska detaljer som tydligt tecknar fram karaktärerna i ett samtida Stockholm. Särskilt tydlig blir Götgatan, där de två vännerna härskar som lejon tills bara en av dem är kvar.

ADAM GREEN

Ett par leriga skor

Så gick människan ner sig i fördärvet. Hennes skor täcktes av lera och hon blev tillsagd att hålla sig borta. Hon skulle torka av skorna så att de inte lämnade spår, så att smutsen inte skulle sprida sig och fastna.

* * *

Gräset sträckte sig högt över marken. Det hade grott länge och sken nu nästan vitt i solen. På fältet gick liens armé och skördade de rakryggade grässtråna. Det var under slåtterns tid, då de levande skulle dö för att skapa liv på nytt.

Johan svängde från sida till sida. Bredvid honom gick Sven, två läderskor med ett lager intorkad lera som valsade fram genom gräset. Johan följde honom med blicken. Han fastnade i gungningen, flinet och svetten som rann nerför Svens starka nacke. De hade knappt talat med varandra.

Det stadiga slaget av lien bröts till slut och Svens stämman svällde som i kyrkan.

– Har han hört om Maja? sa han.

Johan stannade. Det blev ett hack i hans flyt och lien fastnade i gräset. Alla hade hört om Maja och alla visste varför hon fick gå från gården. Han stirrade ut över fältet och satte sedan lien i gräset. Han försökte skövla bort gamla minnen. Sven började igen.

– De säger att man kan, ja om man vill ha sig en kvinna...

Det blev tyst. Solen gassade i Johans nacke och drog med sig svett nerför ryggen. Han såg stint ner i gräset och fortsatte sin stela skövling.

Efter en stund blev tystnaden odräglig. Tankarna började flyga, så han talade istället.

– Hur länge ska han bli här då? sa Johan.

– Jansson behövde mer hjälp, svarade Sven. Ja, så jag ska bli här ett längre tag nu.

Johan nickade. Han sa inte mycket mer. Sven fortsatte att prata ändå och Johan lyssnade. De föll snart in i ett lugn.

Dansen gick, armén plöjde framåt och skörden föll framför dem. Så hade en dräng blivit till två och drängkammaren hade inretts med ännu en säng.

* * *

Söndagens måne stod högt på himlen och vandrade sakta över himlavalvet. Johan låg med huvudet tungt på kudden och såg upp på bjälkarna. Han följde dem över taket. De var stabila, starka och robusta. De hade stått där för drängar innan och skulle stå där för dem som kom efter. De bar upp allt, dessa bjälkar.

Från andra sidan av rummet hördes ett tyst skrapande, hud mot papper. Sven talade.

– Systemen min ska bli mor igen, de tror att det ska bli en pojke den här gången.

Johan satte sig upp och lutade sig tillbaka mot väggen. Han såg över mot Sven. Han satt i det dunkla skenet av ett stearinljus och bläddrade i ett brev.

– Det skördar bra där borta säger de.

Det var första gången som ett amerikabrev lästes i drängkammaren. Johan slängde benen över sängkanten och lutade sig över det lilla gapet mellan deras sängar. Han hade svårt för bokstäverna men ville ändå se brevet själv. Dessa ord från en annan värld.

– Tror du det är bättre där? frågade Johan.

Sven såg upp från brevet och mot Johan. De bruna ögonen glänste i ljusskenet.

– Jo... Jo, det är klart det är, sa han. Men far har sagt att alla inte kan åka till Amerika, då blir det inget gjort här.

– Nej, det är klart, sa Johan och såg ner på brevet igen. Jag har ju min mor här också.

Det blev tyst igen. Sven fortsatte läsa, men sa inget mer högt.

De satt framåtlutade över gapet som skilde deras sängar. Johan blev varm och drog en hand över svetten under sin krage. Det var som att ljusets sken spreds även emellan dem.

– Min syster sa en gång att hon skulle åka, sa Johan. Men det blev aldrig något av det.

– Ja, hade jag kunnat åka så hade jag nog gjort det, sa Sven.

– Vi har det ju bra här ändå, Jansson är ju hygglig.

– Ja, hygglig kan han väl vara, men riktigt fri blir man aldrig här, sa Sven och lade ner brevet på stolen mellan dem. Men det blir man väl inte någonstans.

De sa inget mer den kvällen. Sven blåste ut ljuset och de lade sig ner igen. Johan såg bjälkarna försvinna in i sensommarmörkret över sig. Det stadiga försvann. Det svajande tog sin plats. Han såg upp på månen. I fönstret stod en katt som Sven

täljt, sådana som man fick slänga i forsen när de inte längre behövdes. Så skulle allt som var oönskat försvinna. Bort ner i djupet, genom fördärvet och under leran.

Han vände sig om på sidan och såg Svens bröst resa sig upp och ner. Han var mindre i bygden än Johan och i sängen såg han så skör ut. När Sven var vaken var han alltid full av energi, ibland så mycket att Johan kände hjärtat värka av det. Men nu låg han där stilla, och spred ett eko av lugn mellan väggarna. Det sista han såg innan han somnade var ett par leriga skor.

* * *

Dansen gick häftigt. Fram och tillbaka, i vals och i polska. Golvet vibrerade av liv. Galoscher i läder slog som hackspettar i träet. Många försökte få hans uppmärksamhet. De väntade en dans, log mot honom, sedan väntade de en till. Till slut gav de upp och tackade ja, nästa gång någon annan bjöd upp. De glömde backstugans son som stod i ett hörn och tryckte sig.

Sven var motsatsen, han dansade omkring, bytte partner och dansade lite till. Han var bra i rytmen, men tappade den mer för varje gång han stannade

till och svalde ner en sup. Skorna lämnade avtryck där de gick, halva dansgolvet var fullt av dem. Leriga avtryck från läderskor. Johan blev yr.

Det var frivecka. Om man någon gång skulle ha det livat så var det nu. Men Johan kunde inte. Det var något som skavde, kanske var det avund. Likväl hade Johan kunnat dansa med lika vackra flickor som Sven om han bara en gång bjudit upp. Han lutade sig tillbaka mot ett träd, drog fram sin plunta och svalde ner tre stora supar. Sedan vände han sig om och började gå därifrån. Takten följde honom i stegen, han försökte gå i otakt, försökte undkomma spåren som förföljde honom. Dessa leriga skor. Hjärtat började dunka i takt med musiken, polskan gick snabbt, alldeles för snabbt. Han lade handen över hjärtat för att hindra det från att springa iväg. Det gjorde ont.

Han vandrade in mot skogen, så som han alltid gjort. Steg efter steg i det våta gräset, in i barren och jorden, ner i leran. Han märkte inte att någon gick efter. Att någon kollat efter honom hela kvällen. Någon som Johan aldrig kunde bjuda upp. En hand grep honom kring axeln. Johan vände sig om redo att slå till, men han hejdade sig. Sven stod framför honom, sned i ryggen och med ostadiga ben. Det var något som var fel. Luften var kvav,

det var som att något satt fast i den, som att man väntade på att åskan skulle slå ner. Och så gjorde den det.

Sven pressade upp honom mot ett träd, Johan följde efter, rädd och med hjärtat i halsen. De drabbade samman. Svetten var salt och andedräkten våt. Barren kröp in genom skjortorna. De låg på backen. Jorden var fortfarande fuktig och lämnade märken. Sven hade tappat takten helt, men de skapade en egen rytm. Det var varmt och det var liv. Johan visste inte vad han skulle göra, men han ville inte att det skulle ta slut. Rädslan var borta, skammen likaså, kvar fanns bara nedslagen åska. Han tryckte sig närmare och kände överallt där han kom åt. Till slut fann han bar hud. Sven var lika ivrig, hans händer var varma. Regnet började droppa från himlen men ingen av dem märkte något. Vattnet blandade sig bara skönt över deras svettiga kroppar. De knöts samman. Närmare och närmare, varmare och varmare. Där blev det kvar tills ruset av allt gått dem så upp till öronen att de somnade.

* * *

Backstugan stod lutad mot en kulle. Hans syster Anna satt på marken utanför. Hon hade lagt ena handen över midjan. Magen hade redan börjat svälla. Tecknet hade kommit och tecknet förblev. En natt med dans och så hade skomakarns gjort sitt. Hon talade inte mycket längre. Hennes ögon sökte mellan träden till en horisont hon aldrig skulle finna. Till ett bortom som inte fanns, till ett annat som aldrig funnits.

- Mor säger att jag inte får gå in numer, sa hon.
- Nej... sa han och såg ner på sina fötter.

Barren låg som pilar på marken och pekade ut henne. Till och med myrorna visste om det.

- Är det så här det blir nu? sa han.

Hon nickade stillsamt på huvudet till svar. Det var det sista han såg av sin syster.

Han lutade sig fram och tryckte in dörren. Det var mörkt i stugan. Dammet yrde i de smala strålarna som sträckte sig in genom fönstret. Luften vägde tungt på hans axlar. Modern stod i hörnet vid spisen och höll sig själv upptagen. Fadern låg i sin säng. Han hade en gång sett så stark ut, reslig och bredaxlad. Men nu var han skör. Huden var blek, ögonen ihåliga och munnen låg som ett streck över ansiktet. Johan drog fram en stol och satte sig bredvid. Det enda ljudet som hördes var

trädens viskningar och moderns tysta farväl vid spisen. Till slut såg fadern upp på honom, som att han precis sett Johan sitta där.

– Så det blev, sa han. Nej... för oss blev det aldrig något mer.

Han harklade sig och sa nästan ljudlöst.

– Och så systemen din också...

Johan såg bort från sin far. Han förstördes. Idén, ja själva väsendet av en far hade försvagats till ett ömkligt döende. Han såg ut genom fönstret och följde träden.

– Du ska gå hos Jansson, han har lovat mig det, sa fadern. Jo, jo han är skyldig mig det.

– Det ska nog bli bra, sa Johan utan att se på sin far.

– Du måste tänka på mor din, så hon inte ska skämmas.

Johan stirrade bara ut mot samma horisont som hans syster sökte.

– Jo, jo...

Det var det sista han sa till sin far. Sedan reste han sig, utan att verkligen sett på sin far och gick ut. Han stormade förbi sin syster och lät skogen sluka honom. Tårarna strömmade, han gormade, han ropade. Han var arg på något så stort att han kom att frukta sig själv.

När han kom tillbaka sent den natten, var varken fadern eller systemen kvar. De begravdes nästa söndag. Bara en av dem fick höra klockan ringa.

* * *

Han började magra, de breda axlarna sjönk inåt. Den resliga karlen började krympa. På kvällen låg han och tänkte. Ord, blickar och en lätt beröring. Han försökte slita sig, men förblev fast i sig själv. Det var värst när han sov, då hade han ingen kontroll längre. Varje natt klev han upp mot stugan. Varje natt såg han sin systers bittra gestalt utanför. Hon var alltid genomblöt och hade stenar i fickorna. »Är det så här det blir nu?» hade han frågat. Nästa morgon hade han fått sitt svar. Nu upplevde han det igen, var och varannan kväll.

Ibland kom även kvällens tankar in i drömmarna. Det var värst av allt. Han kände barren peka ut honom. Värmen och den våta andedräkten. Han ville ha mer och mer tills han vaknade. Då låg han och stirrade på bjälkarna tills det var dags att stiga upp. Hjärtat gjorde ont. Det var nedtrampat djupt i leran. Sorg och skam ströp varandra tills bara likgiltigheten var kvar. Han visste att Sven också låg vaken. Att deras tankar slogs om plats i drängkam-

maren. Men de talade sällan mer med varandra. De stod på varsin sida av en avgrund.

* * *

Väggarna skakade i dånet av åskan. Det var som om de darrade av rädsla. Regnet smattrade som gevärskulor mot det lilla fönstret. Blixtar turades om att slå ner i när och i fjärran. Det var omöjligt att förutse, omöjligt att förstå när Gud själv vred sig i himmelen. Han vågade inte se ut. Väggens grova trä tryckte in i hans rygg. Lössen kröp ner under kragen och bet tag i den redan rödprickiga huden. Han vaggade sig själv och längtade efter sin mor. Herren själv straffade honom. Det ekade i hans huvud, tjutet av tankar och klagorop slogs. Han visste vad som skulle komma. Ingen mor kan rädda sitt barn från det öde han själv valt ut åt sig. Öronen tjöt, magen värkte, han ville spy. Ändå satt han bara där, som i kyrkbänken. I väntan på att en klocka skulle slå och att en präst skulle anlända. Men det kom aldrig någon. Han satt i stillhet och skakade.

Sven satt på andra sidan den gigantiska avgrunden och täljde på en ny träfigur. Kniven mot träet avgav ett tyst raspande som knappt lyckades tränga

igenom mullret. Han var till synes opåverkad av världens undergång. Han såg bort mot Johan. Johan såg inte tillbaka men han anade Sven i ögonvrån. Johans blick var fastlimmad på horisonten. Horisonten som ingen annan såg. Han vågade inte vrida på huvudet.

Fader vår... Fader vår...

Han kom aldrig längre. Orden hakade sig fast. Det blev ingen bön av det. Bara ett desperat rop. Ett försök att frammana ett försvunnet väsen, fadern som inte fanns mer.

Något rörde sig i hans periferi och han kände plötsligt värme. Hans högra axel började mjukna i skenet från något bredvid honom. Sven hade korsat avgrunden, och satt sig bredvid Johan. Träet föll ner i knäet på honom, han fortsatte tälja. Ett huvud, ett par små öron och starten på en liten svans som låg slät mot kattens rygg.

– Jag tänkte att jag skulle göra en till min syster, sa han. Kanske kan jag få iväg den om jag gör den liten nog.

Åskan mullrade, blixten slog, regnet öste. Johan kände hur han började smälta. Hur den frusna tjälen började brista. Han rörde huvudet sakta, och såg bort från den fjärran horisonten ner i knäet.

– Varför gjorde du det? sa han till slut.

RaspanDET avstannade. Sven blev stilla.

– För jag förstår det inte, fortsatte han. Jag förstår det inte alls.

– Jag ville det väl, sa Sven. Det var ett tag sedan jag... ja som jag var med en kvinna

– Inte är jag kvinnfolk, sa Johan. Kunde du inte ha gått till Maja då?

– Jo, men... Jo, det kunde jag väl...

Det blev tyst mellan dem. Skrapandet av täljning återtog inte, Sven lade ner katten och kniven på stolen mellan deras sängar. Johan kände hur leran fastnade i halsen, detta fördärv som förföljde honom.

– Jag tänkte att du ville det med, sa Sven. Att du hade skönt av det.

Johan svarade inte. Han visste inte vad mer han skulle säga. Han hade försökt, alltid försökt att kliva ur den leriga botten han stått fast i.

Värmen spred sig till hans hand. Sven hade tagit tag i den. Det kändes fånigt och förlöjligande. Men det kändes också som en fors i magen, och en handfull barr som studsade runt. Johan tryckte Svens hand hårdare i sin egen. Där satt de som småflickor och höll händer. Johan kände hur bruset stillade sig. Åskan började lägga sig. Regnet blev till små droppar. För en stund så var han där,

platsen han alltid sökt. Han stod i horisonten för en stund.

* * *

Ett skrik for över gården. Kråkorna reste sig ur träden och flydde i förfäran. Hela gården stannade upp och började snart stänka bort till utbrottets punkt. Pigan Karin var där först och hon skrek snart ännu högre.

– Han blöder! Han blöder som en gris!

Johan började springa och bonden Jansson följde efter. Gräset vid huggkubben var rött. Sven låg på marken. Vid hans ben satt Karin och höll för hans lår.

– Han slant, han har höggt sig i låret, sa hon. Åh, herre min gud.

– Det är nog inte så farligt, sa Sven mellan stölandet. Jag bara skrapa i.

Hans ansikte var kritvitt och ögonen glansiga av förvirring. Bredvid honom låg en yxa med blodig egg.

– Johan spring efter Mia! sa bonden och böjde sig ned bredvid Sven. Stanna inte här, spring nu!

Johan var fast i gräset. Det var som att han själv rotat sig fast i det. Där stod han och stirrade på

en röd fläck som blev större och större. Det rann nedåt, djupt i gräset och ner i skorna. Den starkaste drängen i hela socknen stod darrande inför sin kamrat.

– Vad tar det till dig, spring människa!

Jansson lyfte upp Sven och började bära honom mot mangårdsbyggnaden. Johan såg Svens ansikte försvinna. Hur han började smälta ifrån honom djupt ner under vattnet. Så fick han till slut ordning på sig själv. Leran yrde kring honom. Andan skavde bort hans hals.

Framåt, framåt, framåt.

Han sänkte sig ner i djupet, han tog i allt vad han kunde.

Uppåt, uppåt, uppåt.

Stenarna var tunga i systemens klänning, hon hade gjort ett gediget jobb. Varför hade han inte varit där? Varför hade han inte sprungit till Mia? Hjärtat försökte pumpa sig ur hans bröst. Luften kvävde honom. Och så kom han till slut fram till Mia och frustade fram det han skulle få sagt.

När han kom tillbaka var det tyst i köket. Fru Jansson satt och baddade Svens huvud med en våt trasa. Karin sprang runt som en vild och förberedde mat. Hennes blick flackade hela tiden mot kökssoffan. De hade lindat trasor kring Svens vad.

Han var blek, nästan grå, i ansiktet. Mia kom in och böjde sig ner vid honom, hon talade med Karin och fru Jansson. Johan kom aldrig förbi dörrkarmen. Han stod och trängde sig kvar där, bredvid Svens skor.

De andras munnar öppnades och stängdes, men Johan kunde bara urskilja små meningar.

- Han högg inte så djupt, sa Frun.
- Han är ung, det är tur det, sa Mia.
- Är det du, Johan?

Johan såg mot kökssoffan och mötte ett par mjuka bruna ögon. Han såg så svag ut, så liten och skör. Med lindad vad och snöblekt ansikte.

- Jo, jo, jag är här ... svarade han.

Han försvann igen, bort i tankarna. Snart vände han sig om och gick ut. Han ville inte vara kvar något mer. Han gick ut till stallet för att rykta de två hästarna och blev kvar längre än han borde ha blivit. Han stod långa stunder och bara höll handen på hästen, bara för att känna värmen från den. Bonden Jansson kom ut efter en stund och sa till honom att han skulle gå och lägga sig så de kunde återuppta arbetet dagen därpå. Johan gick med tunga steg till drängkammaren.

När han öppnade dörren låg Sven i sin säng, med Karin sittande bredvid. Hon satt och baddade

hans panna och strök handen tröstande över hans arm. Johan stod och stirrade tills hon gick därifrån. Han satte sig på stolen mellan deras sängar och la en kall trasa över Svens huvud. Sedan strök han en försiktig hand över hans kind, Sven var het som en öppen låga.

- Är du här igen? sa en tyst röst.
- Ja, nu är jag här.
- Jag trodde nästan att jag var dö.
- Du ska bli bra ska du se.

Johan vakade hela natten. Han bytte omslag på pannan, såg till att Sven inte blött igenom förbandet på hans vad och försökte få honom att dricka något. Till slut somnade Johan en stund, upprätt i stolen, innan det var dags att stiga upp igen. Han var så rädd att mista något, något som han aldrig haft, eller förstått att han haft. Han kände sig som sin mor när hans egen far låg sjuk. Villrädig och livrädd.

* * *

Forsen sköt fram genom marken, över sten och lera. Då och då flöt bitar av is med, de fick aldrig någon stillhet. Kring forsen stod träden rakryggade och vitklädda i vinterkvällen. Det var mörkt,

bara snön lös upp. Snön, och ett litet sken. Vid forsens kant stod en man med en lykta i handen. Han såg ner i vattnet. Det dånade ännu trots årstidens dova stillhet. Det var mörkt och det var omöjligt att se något mer än dunkla konturer. Men han hörde det. Han hörde vattnets fara, lerans fast sugande kraft och viljans meningslösa kamp.

– Jag kunde inte med att åka till kyrkan, så jag kom hit istället, sa han. Det är väl här din egentliga grav är.

Ingen svarade, hans röst försvann i snöns famn och blev fasligt tom. Han ställde ner lyktan bredvid sig och hukade sig vid vattnet.

– Du vet säkert redan allt, Han talar väl om det för dig. Men jag ville tala till dig ändå, sa han och la huvudet på sne. Det hände en grej på dansen och så blev det som det blev med det... Jag hade hoppats att saker skulle ha blivit annorlunda som far så gärna ville.

Leran var där igen, tryckande i halsen. Han försökte hålla tillbaka forsen.

– Jag försökte verkligen, men så kunde jag inte hålla mig. Jag har frågat Gud, om Han kunde göra något. Ja men, ja så har det inte blivit lättare ändå... Om Sven försvinner ifrån mig så tror jag att jag går sönder.

Kinderna började bli våta.

– Kanske var det bra att du slapp vara här, sådan bror som du har. Så slipper du skämmas nu...

Forsen blev stark, han kunde inte hålla tillbaka det längre. Samma överväldigande känsla som han hade känt den där kvällen kom tillbaka. Tårarna bara forsade, och han ropade till intet.

– Jag vill ha dig här igen. Hur ska man leva så här? Jag vet inte vad som är fel på mig. Varför lämnade du mig kvar här? Du skulle tagit mig med! Jag hade gjort det, jag hade följt dig hela vägen. Varför lämnade du mig! Kom tillbaka! Snälla Anna, kom tillbaka!

Han gick sönder. Hela hans kropp vek sig. Snyftningarna ryckte genom honom. Johan var ensam vid en fors i snön. Det var aldrig någon som kom tillbaka. Forsen fortsatte sin evinnerliga färd. Leran förblev lika förrädisk.

Men så tystnade allt till slut, forsen också, och han reste sig. Han såg upp. Långt långt därifrån, in mellan träden, såg han horisonten tydligare än någonsin.

* * *

Månen stod i all sin prakt och lämnade ett mjukt ljus över världen. Johan satt på en kulle och följde stjärnornas färd över himlavalvet. Snön hade smält, det gick bra att sitta rakt på gräset. Ett nytt år hade anlänt och fått sin början. Han hörde fotsteg bakom sig. Skor i natten.

– Sitter du här?

En gestalt slog sig ner bredvid och såg upp mot stjärnorna. De satt där i horisonten. Kvällen var sval, en uggle hoade dovt.

– Du ska ta det försiktigt med benet.

– Inte kan jag gå och oja mig för alltid, sa han. Jansson kan inte ha en fördärvad dräng.

Sven vände och vred lite på foten för att visa att det blivit bättre. Johan nickade lugnt men slet sig knappt från stjärnorna. Det var en sådan natt, såsom nätter alltid är, då världen tycks stannat helt. När inget finns förutom just då.

– Här får man gå som dräng tills man fördärvar sig, sa Johan. Sedan så får man väl gå dräng där uppe med.

– Ja, så kanske det är, sa Sven. Men ska jag gå dräng, nog vill jag ändå göra det med dig.

Trädets kvistar smekte varandra. Vinden tassade förbi. Hela världen verkade vänta på ett svar.

Johan såg försiktigt bredvid sig. Där satt han, en

lusbiten dräng med fördärvad vad, utan vett att vända bort från sin kamrat. Ett par leriga skor som lämnade avtryck var de än gick. Ut på fälten, in i ladugården, ut på backen, in i drängkammaren och ner i sängen. Han fanns överallt.

– Jo, sa Johan. Jo, nog vill jag gå dräng med dig med.

Han lutade sig lite åt sidan, Sven lutade sig också, och deras axlar möttes. Han kom nära nog för att känna värmen. För att känna spåret av honom. För att känna livet bredvid sig. För att känna avtrycket av ett par leriga skor.

MOTIVERING: *Ett par leriga skor* hanterar svåra frågor som skuld, skam, stigma och sorg i det sena 1800-talets landsbygdssverige med språklig och stilistisk säkerhet samt väl avvägda formuleringar. En gryende valhänt samkönad kärlek, en utomäktenskaplig graviditet och ond, bråd död ställs mot en oförstående och dömande samtid. Textens titel är en del av ett genomgående och skickligt komponerat tema som, trots allt, ger hopp.

MAJA GRÖNROOS

Ketchup

Han spillde ut hela sin öl på mitt linne och sen sa han förlåt, shit sorry. Jag kunde inte höra honom över all den dunkande housemusiken, han skrek det igen, och igen, och igen, säkert ett dussin gånger, jag uppfattade inte en endaste en, så då kysste han mig istället. Och sen var det vi.

Vi bor i en etta i Fruängen, vid kyrkan, om du vet vart den ligger. Runt hörnet, ganska nära stationen, aa, precis. Han har brunt hår som ser rött, nästan rosa ut, i vissa ljus, och ljusbruna ögon som är stora och snälla. Han är bra på att kyssas, bra på att knulla, otrolig på att laga mat, vedervärdig på att diska. Eller, ja, det är vi väl egentligen båda två. Han pluggar just nu, KTH, arkitektur, jag jobbar lite här och där, lite då och då.

Ja. Det kan man ju fråga sig. Jag tror att. Eller, nej, förresten. Det var när han skulle ut en kväll häromdan.

Det var lördag, och jag brukar jobba lördagskvällar, men inte den här gången. Han jobbar bara vardagar. Då hade jag tänkt att vi kunde göra något tillsammans, eftersom jag var ledig. Kolla på en film, typ. Men då skulle han ut. Och han sa det så självklart. Och så frågade jag vart han skulle, mer specifikt. Och då sa han »Det vanliga.« Igen, som om det vore så himla självklart. Och jag bara satt där på soffan och såg dum ut. Eller jag vet inte. Han såg på mig som om jag såg dum ut. Och jag såg tillbaka på honom som om han såg dum ut, antar jag. Jag frågade med vilka människor, han sa några killnamn, jag kände inte igen ens ett. Jag sa Najs. Han nickade. Är det okej om jag? Tack.

Han kom hem igen efter nån timme. Inte full, men berusad, definitivt. Jag frågade var han hade varit, vad han hade gjort. Han ryckte på axlarna och sa Ingenting. Att han bara tänkte på mig hela tiden, att han ville hem till mig, att han älskar mig. Då blev jag jätteglad och nästan lite rörd, jag tror jag pmsa. Och sen så skulle vi kolla på film, men han somnade typ direkt. Jag satt uppe och kollade klart ändå, det var mysigt, faktiskt. Jag tänkte att han såg ut som om han äntligen kände sig hemma någonstans. Han sov med huvudet i mitt knä medan jag masserade hans hårbotten. Jag inbillade mig att

han skulle drömma bra saker om jag gjorde det. Det kanske stämde. Filmen var ganska dålig, alla dog i slutet, vilket kändes lite forcerat.

Jag vet inte. Jag kände... eller nej, jag vet inte. Det bara kändes, liksom, i bröstet. Jag vet inte hur jag ska förklara det. Eller jo. Jag kommer minnas det, så kändes det. Det kändes som att det här var ett minne jag nog kommer komma tillbaka till, jag vet bara inte i vilken kontext ännu. Förstår du?

Han gillar att pussa mig på handen. Hela tiden. Vid frukostbordet, i sängen, i soffan, i stan. Han gillar mina fingrar, att jag har så mycket ringar på dem, och att jag målar mina naglar, tror jag. Jag sa till honom, det var faktiskt lite kul, i början, att händerna är den smutsigaste kroppsdel. Jag vet inte om det stämmer, en vän sa till mig att det egentligen är öronen. Men iallafall, jag sa det till honom, om händerna. Och han skrynklade ihop sin näsa och jag bara shit nu har jag fuckat upp den här lilla gulliga grejen han gör, nu kommer han aldrig göra det igen, nu kommer han hata mig. Du vet, som man tänker i början. Men så tog han upp min ena hand till sina läppar och började pussa helt frenetiskt på den. Då började jag skratta. Det var rätt kul.

Äh, gud. Vi kollar på film, och serier. Vi har börjat

spela brädspel ibland, som ett par pensionärer. Monopol, främst, men också Alfapet, kortspel. Det är bra att börja öva redan nu, tänker jag, så att jag kan absolut dominera på familjekvällar när jag är typ åttio.

Han råkade typ, knivhugga mig en gång. I, mellan revbenen, precis här. Jag har ett litet ärr, men det har läkt imponerade bra, det syns knappt ens nere vid naveln. Han var aspackad. Och vi var ganska unga, typ nitton. Tjugoett. Jag tror inte han minns det, faktiskt, hur sjukt det än låter. Och jag tror... jag tror att det faktiskt är rätt skönt, att han inte gör det. Ärret är verkligen pyttelitet. Och mitt bröst liksom, hänger över det. Så han ser det inte, eller knappt. Men han gjorde faktiskt det en gång.

Det låter så sjukt när man säger det högt. Asså, det låter sjukare än vad det var. Det var inte en sån där »han blir bara arg ibland«-historia. För han var inte arg. Och han var full, men asså, inte, inte aggressivt full. Han var ingenting alls. Bara borta. Eller jag vet inte. Jag var inte heller helt nykter.

Han är inte elak. Genuint, inte alls. Han blir ju arg, såklart, gud, nu blir det ju en sån där historia. Men nej. Alla blir ju arga, och han blir det, och han blir ledsen, och sur, och avundsjuk. Precis som alla andra. Men mest så är han glad. Mest så är han

faktiskt det. Och det tror jag är sällsynt, jag är mest bara meh, neutral.

Aa, jo, faktiskt, nu när du säger det. Men för mig är det ingen fara. Jag är varmblodig. Eller kallblodig? Nån sa till mig att det är tvärtom, alltså om man är kallblodig så håller man sig varm och om man är varmblodig så fryser man. Aja, oavsett. Det är chill.

Det var med en snygg japansk köttkniv som vi fick av hans pappa i inflyttningspresent, och han, asså, han högg inte. Det är överdrivet. Det var. Hm. Det var mer bara som ett litet tryck. Penetrerande, äckligt ord jag vet, men det var så. Som om min kropp var med i en sån där REAL-or-CAKE-video på Instagram och det visade sig att det egentligen inte var en kropp, utan bara en hyperrealistisk kroppsformad marsipantårta, och att det egentligen inte var en kniv, utan bara en tårtspade. Hela gick inte in, då hade jag väl dött, men en ganska bra bit. Och det var inte spetsen som gick in, det var långsidan av eggen.

Han höll i den och verkade inte medveten om vad han gjorde. Det gjorde inte ont, direkt, det bara brände till lite. Och sen så drog han ut den, och det, asså det gjorde faktiskt ont. Man ska inte göra det, man kan ju blöda ut då. Men han fattade

inte ens att den suttit i mig, han stoppade ner skaffet i bakfickan och haltade ut ur köket, nynnade på någonting, hm hmm hmm hmmm hm hmm hmm hmmm, tyst men melodiskt, just det minns jag väldigt tydligt. Han har en fin sångröst, egentligen. På högtalaren spelades brittisk softcorerock på pinsamt låg volym.

Jag minns inte vad jag gjorde inne i köket till att börja med, om jag skulle hämta en till flaska, eller byta musik, torka upp nåt, diska lite. Jag minns bara att jag vände mig om, och då satt den där i min kropp, ytligt nog för att inte ta död på mig. Blodet rusade upp till mitt huvud och läckte samtidigt ut ur min mage. Det var en märklig känsla. Obehaglig, men inte direkt ond. Som att hänga upp och ner så länge så man till slut håller på att somna. Lite yr. Typ, ihålig. Igen, jag var inte heller nykter.

Jag tog av mig min klänning, för den hade ju likasom en stor fläck som spritt ut sig över hela framsidan, så jag tog av mig den och la ner den i diskhon och satte på kallvattnet. Och så stod jag där, i bara underkläder, och jag frös och mina händer skakade, det var nog blodförlusten. Min käke var också väldigt spänd. Vi hade en liten hemmafest, för vi hade nyss flyttat ihop, men vid det här laget hade

alla gäster, förutom en som låg däckad i soffan, redan dragit. Vattnet steg i diskhon och blev alldeles rött, för klänningen täckte över avloppshålet. Det såg rätt stört ut. Då kom han in igen helt plötsligt och föll in i mina armar. Han var tung, jag ledde honom till en av stolarna vid köksbordet, i efterhand så fattar jag inte hur jag hade kraft nog till att göra det, jag släppte honom och han kollapsade ner i en märklig obekväm ställning. Han log upp mot mig, smilgropar och kärleksfullt uppåtböjda ögonbryn, och sen spärrade han upp sina ögon.

Han frågade mig om ketchup. Jag sa Va? Min röst lät främmande, fjärran. Och jag fattade ingenting.

Ketchup, sa han igen, och pekade mot diskhon, fan va mycket du köpt. Ska du göra pasta till?

Nä, svarade jag, ett hål i min kropp från de nedersta revbenen till strax över naveln, nä, jag ska inte laga pasta.

Fan älskling, sa han då, med omtanke i både ton och blick, då kommer du må fett jävla illa sen.

Jag frågade om han ville ha nånting att dricka, han nickade som om hans panna var gjord av bly eller nån annan tung metall. Sen försökte han kyssa mig, men jag vände huvudet bort, tvingade in ett glas vatten mellan hans läppar istället. Såret

blödde inte längre, och jag hade redan desinfekterat det med lite alsolsprit, satt på fem stycken runda plåster med Lille Skutt-motiv som var de enda vi hade hemma. Ja, jo, men inte så farligt. Han hade råkat banka huvudet ganska hårt i bokhyllan tidigare samma kväll, hade en stor bula precis här, uppe vid hårfästet, och helt ärligt tror jag det gjorde ondare.

Sen somnade han där, med kinden mot köksbordet, och jag tog fram ett halvfullt Singoallapaket ifrån skafferiet. Smekte honom över örat, kinden. Tänkte att han såg ut som om han äntligen kände sig hemma nånstans. Tänkte att hans hud var väldigt varm. Började äta kakorna och de var så jävla goda att jag nästan började gråta, och sen skratta, jag vet, men de var helt perfekt tempererade liksom, varken söndersmälta eller stelfrusna, och det fanns något nostalgiskt i det hela, det var fredag. Det var fredag och jag åt fredagsmys.

Det gjorde pyttelite ont i magen när jag lutade mig framåt, och senare, när jag skulle lägga mig ner på sidan i vår säng. Men när jag satt upp rakt och låg platt på rygg så var det fine.

Jag vet inte.

MOTIVERING: *Ketchup* är skriven med en kristallklar och kraftfull muntlighet som låter oss komma nära huvudkaraktären, som berättar om, skrattar bort och försöker förstå sin belägenhet. Är det berättat för oss som läsare, eller kanske för en psykolog eller förhørsledare? En mycket träffsäker och egensinnig text om kärlek och våld i nära relationer och hur lätt man kan manipuleras till att tro att våldet är ens eget fel. Ketchup överraskar vid varje läsning och är som en vass, japansk kniv i magen.

SVANTE LINGDÉN

Nordisk vår

Då tog Hippolochos ryktbare son till orda och sade: Varför bekymra dig så, o ädle Tydid, om min härkomst? Människosläkten föds och dör som löven i skogen. Löven strör vinden ut över marken, men träden blir gröna och låter nya snabbt spira fram när våren är inne. Så växer människosläkten upp för att åter försvinna. Men om du absolut vill veta berättar jag gärna.
Homeros, Iliaden

April är grymmast av månaderna.

T. S. ELIOT, DET ÖDE LANDET

Tystnad är en otäck sak. Endast vinden hummar som en kör av dova stämmor, medan luften knyts till ett enda ansträngt stämband. Nu faller det snö, som snart smälter på marken som skimrar livlöst, och det bildas rännilar av alla dessa flingor, vilka

tycks ha kommit från en förfluten tid, tänker jag, och jag tänker att tystnad är en otäck sak, det är bara att se sig omkring i detta nu, för de som inte talar gråter, de som inte gråter tänker och de som inte tänker ber en bön, och allting enas till ett ensamt ljud som hjälplöst slår mot stumheten, tänker jag, och jag tänker att det är ovärdigt, att varje liten sak är en ovärdig överröstning som ekar för sig själv. Men nu kommer de med kistan och svetstas med förvridna ansikten. Nästa gång blir det urna, tänker jag, och ser ner på det som förr varit ett snötäcke och numer vita öar, och jag tänker att även naturen täcker sina döda, och att det nya sedan återkommer för att självt bli krönt av hösten och stå i lövfällande sorg. Kistbärarna tycks ha lite bråttom och tänker nog på morgondagens muskelsveda. Vi har en exemplarisk rutin vid gravsättning. Nu hinner alla hem till middag.

De når toppen av stenbrons böjning. Ån forsar framåt som en smälthärd för de sista isflaken. De håller varsitt strå, de snoriga barnen. En pojke och en flicka tycks det, och de är på väg att ställa sig på tå och böja sig över räcket, och jag tänker att de sedan ska kasta sina strån i forsen så att dessa flyter fördolt under deras fötter, som ovetandes skyndar sig över, med lätta steg, för att än en gång

ställas på så att de bägge kropparna ska se stråna komma i ljuset. Jag förundras över deras förvåntan, och tänker att gång på gång släpper de sina strån som framträder oförändrat medan de flyter ur sikt. Dagen skymmer medan jag iakttar dem. Men jag lyssnar nog mest på vattnets brus. Och på så vis fortlöper dagarna: som en och samma bild, medan klockan vaggar tom tid och slår livet ur sekunderna. Det som varit på väg att bli har blivit och jag är rädd att jag är fullbordad. Jag vet inte när jag kom hit. Jag vet inte hur länge jag varit här. Jag vet inte hur länge jag blir kvar. Men jag har en aning. Det är som om en liten vrå i periferin alltid fyllts av denna aning som nu växer sig större i synfältet. Och jag känner dess närvaro, som ett ännu bortvänt ansikte, och en gång blev väntan så olidlig att jag sökte dess ögon, att jag sträckte mig efter dess mörker, för att efter all möda åter gripa tag i mig själv. För ögonen söker ju på det sätt de vant sig, trots att de vita väggarna sticker som knivsegg och stötvis snurrar som timvisare.

Jag sitter oftast på min stol invid fönstret. En luft så frisk som stadsluft kan vara ger gardenerna liv och dans. I Ärlighetens namn börjar jag tröttna, tröttna på den tystnad som måste fyllas och den osläckta aptit som brinner in på natten. Jag har all-

tid haft ett par pappersark på bordet med tillhörande pennstump. En gång då jag såg dem ligga blanka och inbjudande försökte jag mig, för den gamla vanans skull, på att skriva något. Men orden tycktes aldrig lyda, och till slut fick jag ge upp efter att endast ha fått ned en lista med ägodelar. Ibland kommer doktorn på besök, sätter ett kallt stetoskop mot mitt bröst och uttrycker sig i grymtningar och leende ovilja. Han går i alla fall inte på tå som sköterskorna. Men jag kan se att de föraktar mig, eller det som är i mig. Det hade jag också gjort. Och jag tänker på vad Oedipus svarade sfinxen: att människan är varelsen som går på fyra ben vid gryningen, två ben under dagen och slutligen tre när kvällen kommer. Men av detta blir jag inte kungen av Thebe, utan endast varse om att natten kommit då jag inte ens kan stödjas på kryckor.

Doktorn nynnar när han kommer. En skröpligt gladlynt gubbe. Det är synd att det råkar finnas så mycket sjukdom i hans arbete. Han sätter stetoskopet mot mitt bröst och grymtar och mumlar med några inströdda ord om att jag ska hosta, och jag hostar, på ett mycket rosslande och slemmigt sätt, som får gubbens övervuxna ögonbryn att vinklas nedåt, och de vinklas alltmer nedåt, så att jag tänker att nu får de allt vara nog, för jag är orolig att

pannan snart störtar ned över gubben, och han ber mig att hosta, och jag hostar, gång på gång medan jag kallsvettas, medan jag sitter likt en likstel påve med två slappa armar på armstöden och ett fåfängt flin som flackar, och han ber mig att hosta, och jag hostar, och jag hostar inte enbart slem utan lämnar nu även röda fläckar på skjortärmen, så att den skröpligt gladlynta gubben grubar sig i sin pall med djupt fårad panna och ett ansikte som liknar en hopknycklad och sedan utsträckt trasa, och han har inte bett mig att hosta, men jag hostar, mindre upprätt, och jag grips av en iskall klarvakethet, och jag rycker till och kastar kraftlöst den lilla pennstumpen mot ögonvrån där inget funnits, och jag kan inte hjälpa det, att ögonen sedan tåras, och jag vet inte vilket utav detta som förbluffar och försätter gubben i stumhet, tills han till slut ber mig att lägga mig ned, och jag lägger jag mig ned, med möda, eftersom jag knappt kan stå, utan måste ha gubbens hjälp för att komma till sängs, och jag väser och harklar mig medan ett darrande vibrato lägger sig på rösten som ständigt angrips av stickande hosta och kvävande slem, och han säger att jag ska andas, och jag andas, och andningen återfår lugn men är alltjämt tung och lidandes, och han säger att jag ska andas, och jag andas, och jag

tänker att tystnad är en otäck sak, medan ögonen sluts mot världens virrvarr, mot det Inte ännu som sluts därmed.

Mjukt trippande på tangenterna; melankolisk moll, klagande dur, sedan fram och tillbaka, i spöklik klang, och toner fångas i ackordens grepp, släpps lösa, fångas igen, stegras uppåt, sjunker igen, och studsar fram i ivrigt stackato, förs med handen som sedan spindelaktigt drar sig mot mörkare toner och taktfast går mot styckets utgång. Den sista tonen hänger kvar i luften. Jag känner genast igen flickan som bläddrar bland notbladen och pojken som sitter försjunken i sin bok. Sade de inte till oss att ni två barn, ni har framtidsutsikter. Var det en lögn? Visste de vad jag nu vet, redan då? Att jag skulle strö min inre värld omkring mig, men aldrig kunna pollinera världen med mina bilder. Att de i landskapet utanför aldrig skulle slå rot och växa. För är inte detta den olyckliga asymmetrin mellan dröm och verklighet: att medan det mänskliga drömmandet sällan gör avtryck på verkligheten, gör verkligheten ständigt avtryck på det mänskliga drömmandet i form av en attack, en långsam sönderslitning. Ja, nog visste de detta.

Utan tvekan visste de detta. Men vad spelar du nu? Det låter sorgligt. Melodin upprepas obehärs-

kat i olika, både ljusa och mörka, röster. Fuga, är väl namnet? Men denna fuga är osäker på sig själv. Den darrar sig fram, har ont i bröstet och tycks kunna avslutas mitt i ett parti. Och jag ser nu att du, liksom de få åhörarna i bänkraderna, plötsligt bär svart sorgklädsel. Varför behöver det vara så allvarligt? Jag är i alla fall glad att du valde piano framför orgel, som är ett pampigt och alldeles för svårmodigt instrument som alltid går till överdrift i både hopp och sorg.

Du fortsätter att spela, som om du vill att stycket aldrig ska ta slut, och likväl vill väl inte de andra det heller, för man kan nästan höra den andhämtning som går genom raderna vid varje partis slut, man kan känna ängslan redan i crescendot, så att, tänker jag, dessa människor framstår som en verkligt ängslig skara, inte ens hemmastadda i guds hus, och jag tänker att det är märkligt, lite förvånande, att dessa skrifttrogna människor, som står ämnade för evigheten, så ihärdigt håller sig kvar i ögonblicket, i ditt upprivna pianospel. Men du slutar trots allt spela till slut, så att vi under en kort tid står alldeles stilla, omvandlade av tystnaden, plötsligt villrådiga och inte modiga nog att röra oss ur fläcken. Det är en otäck sak, tystnad.

Sedan sker allt mycket snabbt. Kistan har burits

ut, har sänkts ned och slukats av den utgrävda jorden, och det lilla sällskapet förbereder sig nu för hemfärd. Det har upphört att snöa. Allting droppar, rinner och forsar med en nyfunnen och, tänker jag, skräckinjagande vitalitet, likt en begynnande störtflod. Det är som om världen, drypande av svett, har slitit av sig sina plagg och nu ligger bar, alldeles blottlagd. Du går genom kyrkogrinden, sedan längs grusvägen, bland sällskapet som långsamt skingras och tycks göra sitt bästa för att skaka av sig denna plats. Men varför så bråttom? Ni vill lägga det ni har framför er bakom er. Era ögon glimrar än som två små förväntansfulla spåkulor satta i ett ännu livligt kött, drömmandes som för att förbereda sig för de oändligt många liv de aldrig kommer leva. Vissa vidhåller att döden bör betraktas som en möjligheternas omöjlighet. I så fall, tänker jag, med blicken på dessa människor, att jag måste ha dött långt innan den riktiga döden, långt innan denna sjukdoms illdåd. För själv har jag, medan du och alla dessa människor än drömmer och än ser sina drömmar förverkligas, med förbehållet att verkligheten sällan artar sig som något annat än en ful och förvanskad kopia av drömorignalet, sedan länge, istället för dessa drömmar, dessa möjligheter, endast erfarit en tom

korridor med ett ändlöst antal låsta dörrar, vars handtag jag försiktig känt på, och sedan häftigt tryckt ned, ännu utan lycka.

Och vill du höra ironin i det hela? Det är att jag, i denna tomhet, i denna ekande korridor, sittandes i smutsen, insvept i spindelväv, nu hyser ett allt större hopp, drömmer och fantiserar som en psykiskt sjuk, som den heliga Antonius i öknen. Är detta inte det roligaste, det mest patetiska, det mest tragiska, du hört, syster? Att jag, i just denna position, ännu inväntar en räddning, en frälsning, som likt en låga ska lysa upp och synliggöra hela mitt tillryggalagda liv så att det ändå, till sist, ska förefalla betydelsefullt och så mycket mindre hopplöst och klumpigt förvaltadt. Men vi båda vet ju hur det trots allt slutar. Vi känner ju så att säga till romanens avslutande ord redan vid första kapitlet. Och är inte detta det framtidsseende djurets allra första bedrift? En klärvoajans som man gärna hade rivit ut ur ögonen. Nåväl, man kommer väl alltid tro att man, liksom Symeon, med ett löfte från gud, inte ska tillåtas dö utan ett nyfött Jesusbarn i famnen. Men någon plats i världen har inte en sådan dröm. Nej, då hade den också legat bakom låsta dörrar.

Det har börjat skymma. Trädstammarna vid vägen har åldrats och fårats i det bleka ljuset och vajar nu med månskens tindrande trädkronor, vilka höjer och sänker sig, i in- och utandning, likt vildvuxna revben som långsamt sveps in i nattens svärta, medan de, likt raglande metronomer, vacklandes från och till, räknar naturens slag bland buskar och snår. Doktorn har förflyttat mig till ett nytt rum. En mycket välvillig man. Och här möter nu min kropp alla den medicinska vetenskapens välviligheter. Men är jag här för konvalescens, eller det sista insjuknandet? De tvättar mig, tvålar in och skrubbar, och kanske, oroar jag mig, har de börjat med balsameringsprocessen innan kroppen ens är kall. Sedan åter till rummet, som nu känns som en sarkofag, och här ligger jag, lyssnandes till mina lungor som visslar likt döende fåglar, och tänker, syster, att nu dröjer det inte länge förrän något går av, förrän något brister, likt en tunn gren under hällens tryck.

Jag ser dig gåendes längs med vägkanten, ensam, utan sällskapet. Vilken rymd! Och snart ser man stjärnorna. Minns du vad man sade, om dessa stjärnor? Att någon av dem mycket väl kan ha slocknat utan att vi ännu nåtts av dess sista ljus. Det är en paranoid tanke jag har, syster, att våran

Gud är en sådan slocknad stjärna. Jag hostar än en gång rött. Nu får tvättavdelningen allt arbeta, eller önska mig ett snabbare slut, för det kan ju inte finnas obegränsat med skjortärmar. Sedan ett hårdare tryck mot bröstet, som om Füsslis Mara försöker utplåna mig med sin vikt. Är det inte dags snart? Man tillåts inte förspilla minsta sekund av livet, men döden tar sin tid. Mycket synd, för i denna sekund är jag redo, men kommer väl på andra tankar snart. Det är ju inpräntat i oss, att sprattla som hönor långt efter att huvudet kapats, när man istället, tänker jag nu, bör välkomna döden såsom man välkomnar sömnen efter en lång och arbetsam dag.

Barnen springer med ens omkring mig, djävulskt gladlynta. Spela nåt, spela nåt, ber jag den lilla flickan och hostar plötsligt kraftigt. Då stannar bägge barnen upp, precis intill varann i mörkret, förundrade och fnittrandes. Pojken är blyg, håller med bägge händerna flickans ena arm och tycks i färd att försvinna bakom henne. Kom hit, kom hit, lilla parvel. Jag viftar och vinkar till pojken, men finner att jag fått en ormröst som säkerligen endast skrämmer honom. Men till slut frigör sig flickan från pojkens grepp och stiger försiktigt fram, något närmare sängen. Hon öppnar sin mun. Ett stort gap med endast små, små rader av

barntänder skymtandes. Och plötsligt spelar munnen, likt en liten grammofon, ett kristallklart och fullkomligt felfritt pianostycke. Jag känner igen det, men kan inte erinra mig namnet. Du spelade ju alltid det där när du ville vagga mig till sömns. Kommer du ihåg? Det som höjer och sänker sig likt vågor, vilka upplöses i ett sömnigt skum. En barnslig, allt för vacker melodi. Men kanske passar den trots allt. Jag har ju blivit rosenkindad och infantil, i väntan på att döden ska stoppa om mig. Ja, tänk om du såg mig nu, om du, där borta, såg vad som vållats mig, en Eurydike man drar sig för att hämta ur underjorden. Nej, inte ska du se mig nu. Mina rosslingar skär som små sågblad igenom denna melodi och barnen ryggar snart tillbaka. Är det girigt, naivt, trööstlöst, att tillkalla dem igen? Ja, Kerberos har blottat sina tänder, och jag har druckit ur glömskans flod.

Du är nästan framme vid fordonet. Jag hasar mig mot dig, desto fortare, men finner att tidens urverk avstannat, i denna inledande evighet. Anaximander hade kanske rätt, syster, när han talade om döden som straffet för vårt utträde ur evigheten. Men är det inte döden, i själva verket, som avlar varje ting? Som tänder oss likt irrbloss i det omgivande mörkret och, tänker jag nu, är den ensamt

skyldige till denna meningslösa mobilisering. Nåväl, den gör ju trots allt rätt för sig, när den avslutar det den börjat.

Mina ögon svartnar sakta, men utröner än det väsentliga. En icke så konstfärdig klärobsskyr. Och jag anar att det som kallas dag endast är dessa ögons ljus, vilket tillkännager sig som stelnade reflektioner som skingrats omkring oss. Det är gränsen mellan två avgrunder, vilka det i sina ändlösa försök att särskilja endast har fört allt närmre. Men möts de inte i ljuset till slut? Jo, men endast på det flyktiga sätt främlingar förs samman under längre tågresor. Vid destinationen ska de återgå till främlingskap. Sällan har de sagt sina namn.

Dagen är en kommissur av nätter, den gnista som bildas när mörker stöter in i mörker, och jag fortsätter att se, stänger jag ögonlocken blir de rödaktiga av mitt ljus. Men här är det mörkt och tyst, förutom ett sus, i det mörka och tysta, och grenar knakar ut i rymden när jag går, och jag blir lätt och svag av yrsel, lätt, svag och lamslagen medan tankarna rusar, de tankar, de ord, de meningar jag tror mig vara mina, för att det blir enklast så, för att jag är den enda som tycks höra dem, nej, det vet jag inte, någon kanske tjuvlyssnar, jag kanske tjuvlyssnar, jag kanske inte är den som talar och den som talar ta-

lar kanske inte till mig, eller så talade han till mig, någon gång, men glömde sedan bort att han talade till mig för att istället börja tala med någon annan eller för att tala med sig själv, för sådant händer, tror jag, att man tappar bort sig i talet, att man blir kvar i talet, blir till talet, till dess tautologiska virrvarr av ord, till den dimma av subjekt, objekt och predikat som hjälplöst slår mot stumheten, och blir hemskt glömsk i sin kamp, blir farligt förglömd, och nu omges jag av sådana moln igen, tänker jag, och bildar fler moln, fler dimmor, och det är alldeles hjälplöst, det är alldeles hjälplöst och skrattretande att inte kunna undvika det som visats vara en väl-talig berättelse, född ur våra ord och tecken, född ur våra förvillade sinnen, född ur intet för att förbli bland intet, för att dras ned, dras ned till jorden och gyttn just när hoppet blomstrar, och jag tänker att den som talar när jag tänker kommer att tala så för gott, den har inte lärt sig annat, den är ett hop-trasslat garn av synapser som sprakar i mörkret likt fyrverkerier utan krut, och det är evigt nyår, mellan det förgångnas kant och det nyas tröskel, trots att ingenting skapas eller efterlämnas, trots att dessa drömmar, syster, dessa *bilder, splittrade under solens tyngd*, ständigt smälter i en evig vår, för att, och detta är den största gåtan, den allra mest skrattre-

tande, hjärtevärmade och hopplösa gåtan av dem alla, samtidigt ständigt förnyas.

Nåväl, låt det vara nog med detta åtlöje. Jag föreställer mig att något sorts högre väsen en dag ska öppna dess enorma hand, dra ett sista djupt andetag, och blåsa ut denna värld, i form av en handfull av damm, mitt i våra ansikten. Men jag drar mig för eskatologiska utsvävningar och ser istället på dig, som öppnar bilens dörr. Det kan ju inte hjälpas, att tårarna plötsligt kommer. Det kan ju inte hjälpas, att jag plötsligt slås av ett sista minne, för att, inför döva öron, men med all samlad kraft, ropa: Du är ett strå, du är ett strå, och snart möts vi vid bäckens ände.

MOTIVERING: I stora, flödande textsjok skriver *Nordisk vår* fram en tänkande berättelse om tillblivelse, förgänglighet och tid. Läsaren får i en både porlande och krängande prosa möta bilder av sjukdom, tystnad, tal och minne. Antika grekiska citat varvas med hostattacker, livet och döden ligger omlott. Det är en musikalisk komposition, ett slags fuga, som, för att citera *Nordisk vår* själv, »höjer och sänker sig likt vågor«.

ASTRID RIMM

Kemiskt

*

när jag cyklat hem

Delar jag bara säng med ångesten

och den är kemisk

*

Kemisk är tillvaron

Och kemisk va din kropp med ikväll

andades den som tjock rök

in mellan tänderna

utan att låta den komma upp igen

precis som din röst är den

Önskar du prata mer

så jävla fin mjuk röst

*

Delar bara säng med ångesten

*

så jävla fin mjuk röst ikväll

som tjock mörk rök djupt i ditt bröst

vill somna till den rösten men du är blyg tror jag

Har bara inte insett det än

orden fastnar i lungan

rök mellan nervtrådar

Tänkte *mannen jag vill ha de där ögonen på tungan*

för nåt sa du ändå och jag skratta

som piller rassla det i halsen

innan jag tvingades tillbaks hem

för å räknar timmar

*

räkna *åtta sju fem två*

timmar

Jag kommer få ringar

under ögonen

kommer gå prickig,

kemiskt fräknig med

en sån rök som fastnar i håret

*

sånt som fastnar på låret
när man delar säng med ångesten
Känner mest taket
när jag försöker
sova nuförtiden
Tänk att jag blev kär igen
Tänk på taket
som känns mer än kroppen
för att hon är så vacker

*

Har fint lockat stålull i nacken

*

Hon är så vacker
har trötta ögon som solen
som blundar just nu
kanske för allt jag sagt
När jag inte borde
är nog sjuk i huvet

*

Delar bara säng
Med det i huvet
processer inuti är kemi
nu när jag tänker efter
blir nog ett plus ett inte två

utan reaktion

det är en orimlig ekvation

*

men det är också känslan

Av livet

när det är så mycket dimmer

På onsdag ska jag till Stockholm

där snackar de om Zinken

undra om jag fick hem cykeln

eller om jag får simma fram i dimman

det kanske kvittar

ingen där mår ändå bättre

För att en annan rimmar

K E M I S K T

*

För dikten har svikit mig

att va vaken är mig

trogare än dikten

vaken samlar inte damm

*

kemiskt samlar aldrig damm

på kudden ligger min hand

och luktar handsprit

jag har Tetris

På näthinnan

blocken smälter samman

Innan de försvinner

precis så är folk som skriver

lika som alla andra

Jag tror de går

På samma mediciner

*

Jag tror de går på samma mediciner

kemikalier är totalitära

slår ut allt utan att fråga

de tycker vissa ord är svåra

så de skippar instruktionerna

de flesta dikter idag

är ändå svårbegripliga

Och smala

KEMISKT

*

Fast kemiskt smal är det man ska va

You can only go so far

SAMTAL TÄNKER PÅ ISTÄLLET
FÖR ATT SOVA:

För allt i världen

Atmosfären

Är för tjock nuförtiden.

Ären?

Ja det ären.

KONSTATERAR:

äran

vare gud prisad

priset

går till smalast

*

innan onsdag ska jag också va

fast först ska jag till kemptvätten

För första gången i livet

För kavajen

som är alldeles för stor för mig

som jag inte ens äger

har *ärrvt* den

Men måste va fin på

och i storstaden

*

fint hjärta

har jag i alla fall enligt mormor

Börjar det bli svårt att försvara?

från mina ögon svämmas ett hav

och jag får ett mycket torrt svar

tillbaks

*

En limpa är inte nåt man röker

Utan nåt man brer och äter

talk i ditt puder

ger dig cancer

*

Sa smink är bara kemikalier

Känslor består av hormoner

Man kan få cancer

skavde det svaret

när du rökte dina

kemiska

elcigaretter

nån timma sen?

*

ett mycket torrt svar

Prata högre så jag hör

vill andas rösten

*

Delar säng med ångesten

och ångrar att jag sa att jag

för en gångs skull skulle vilja

läsa en dikt som är glad

som skulle lysa

starkare än tetrisblocken

i rum

som luktar

Desinfektion

ett plus ett blir reaktion

Jag framstod som konstgjord

*

Kemisk va din kropp med vill ha den

så fucking snygg ring polisen

*

Blåljus är dock inte bra om man ska sova

skärmen visar flashback och skvaller

Männsker idag är romantiker

Känslor består av hormoner

Han sa att han va kär

och därför får han ingen dom

Det är april

jag cyklade hem till körsbärsblom

*

nu delar jag med skärmen

Om några dar

Kommer det bara va plast i havet

You can only go so far

Vem är det som springer

när livet försvinner

folk äter en kollektiv

proteinbar

You can only go so far

jag delar säng med sorgen

håller om

livmodern

och dess kemikalier

*

som ett gosdjur

har svårt att sova

när världen går under

tjock är atmosfären

Vad kan man laga

med lim

Är en trasig dikt

samma

eller annorlunda

Kan man bleka

Vad händer med lakan

som fläckats?

*

på örngottet är kemisk

kinesisk

hudvård

Kemisk förening

mellan två

*

från mina ögon svämmar ett hav

*

Vi två

ska resa så vi

You can go aaanywhere you want

KÖPER BILJETT ISTÄLLET FÖR ATT SOVA:

man kan försöka

även utomlands

Self-care är att slumra i en park

där solen lägger sig

som en ansiktsmask

18 olika syror ska

sudda ut 11:an i mitt

Numer myndiga ansikte

Jag biter på naglarna

och räknar våra dagar

*

Finns anti-age för döda?

*

man kan försöka sova

även utomlands

man kan flyga

istället för att cykla

ta ozempic

istället för att äta

man kan till och med

skynda på sommarn

genom att köpa

*

det doftar sommar här

tempen höjs under dan

grad för grad

stiger värmen

en laboratorieugn

ett experiment

med okänd konsekvens

även i mig ökar febern

Kastar min ryggrad

mot marken

*

Atmosfären tar ett hårt grepp om varje axel

*

Doftar skolavslutning

förmiddagspromenad

till klassrummet

saft är en lösning

inom kemin intepåproblem

Jag minns

vad vi sjöng

Innan vi sprang till våra föräldrar

som om det va kris

Kisar

*

mot himlen

Tänker att den är som huden

för att den släpper igenom det mesta

jag släpper in doften

har väldigt mycket plast i kroppen

*

när det är kallt ute brukar jag tänka

Att plasten i mig

fungerar som en fleecetröja

önskar det va din jag fått låna

*

delar bara kropp

med ångesten

kemiskt

fastnar i håret

*

Vad finns för produkter

Vilka kemikalier att köpa

i säng med ångesten

i en park i Tjeckien

tänker på kvällen och atmosfären

drifter impulser och sorger

Tröjan skaver

Mamma ta av den

Skaver mamma ta av den

Är jag vacker

i nacken

blir jag fin

efter kemtvätten

tankarna som i tvättmaskin

kommer jag sova när jorden går under

kommer jag skriva när handsprit svider

kommer jag kunna Stockholms tidtabeller

eller hittar jag min cykel

allt virvlar i kris
kommer jag bli kär igen
kommer jag få cancer
kommer allt svämma över
snurrar snurrar sorg i huset
ångest i sängen
kemiskt i lokalen
kremerat i graven
världen
knaprar sina piller
och ingenting är still
Förutom jag
Jag blundar

Försöker sova

och jag nynnar

MOTIVERING: *Kemiskt* är en långdikt, eller diktsvit, som tycks ha en ambivalent relation till att vara poesi. Ibland rimmar den, ibland låter den bli. Ibland svär den, ibland tycks den viska. Den rör sig framåt likt en långsam poplåt, liksom avspänt, men ändå elegant. På sin väg drar den in olika utsagor om och aspekter på det kemiska och det poetiska i livet och världen, från ångest till kemtvätt till ozempic till plasten i havet och i våra kroppar. Motivet vidgas, men dikten och tonen hålls samman. Det ser så lätt ut, det är så snyggt.

